

KERNGEGEVENS 2005

De Stichting Arbitrage-Instituut Bouwkunst (A-IBk) behandelt geschillen, ontstaan tussen architecten en opdrachtgevers, voortvloeiende uit door hen gesloten overeenkomsten waarop van toepassing zijn de Standaardvoorwaarden Rechtsverhouding opdrachtgever-architect, SR 1997. Deze Standaardvoorwaarden zijn geïnitieerd door de Koninklijke Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst Bond van Nederlandse Architecten, BNA. Zij worden ook gehanteerd door de Beroepsvereniging van Nederlandse Interieurarchitecten, BNI, naast de in 2001 door de BNI ten behoeve van kleinere opdrachten ingevoerde Basisvoorwaarden.

Het A-IBk behandelt ook de geschillen welke voortvloeien uit de in het verleden door de BNA in het leven geroepen regelingen, zoals de Standaardvoorwaarden Rechtsverhouding SR opdrachtgever-architect 1987, SR 1988 (herziene druk 1995), de Algemene Regelen voor de honorering van de architect en de verdere rechtsverhouding tussen opdrachtgever en architect, A.R. 1971 (en de daarmee verwante Regelen en Tabellen voor de honorering van de architect bij Woningwetbouw, R.T. 1963 en de Restauratie van Monumenten, R.R. 1971).

De Standaardvoorwaarden en oudere regelen worden ook buiten de kring van leden van de BNA en BNI toegepast.

De Standaardvoorwaarden en alle overige genoemde regelen bevatten een arbitraal beding inhoudende berechting door het Arbitrage-Instituut Bouwkunst overeenkomstig het reglement. Voorts behandelt het Arbitrage-Instituut geschillen op basis van een door partijen gesloten akte van compromis.

De Stichting Arbitrage-Instituut Bouwkunst is opgericht in 1966 op initiatief van het toenmalige Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Woningbouwkoepels NWR en NCIV, de Nederlandse Vereniging van Bouwondernemers NVB en de Koninklijke Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst Bond van Nederlandse Architecten, BNA. De leden van het bestuur, het curatorium, worden benoemd en ontslagen door de oprichters van de stichting. Op 20 juli 1999 werden de statuten gewijzigd. In de statuten is vastgelegd dat een zo evenwichtig mogelijke samenstelling van het curatorium wordt nagestreefd waarbij opdrachtgevers en architecten gelijkelijk zijn vertegenwoordigd. Sederdien zijn in het curatorium vertegenwoordigd één lid benoemd door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), één lid benoemd door de Nederlandse Vereniging van Bouwondernemers (NVB), één lid benoemd door de vereniging "Aedes" Vereniging van Woningcorporaties, één lid benoemd door de Beroepsvereniging van Nederlandse Interieurarchitecten (BNI) en 3 leden benoemd door de Koninklijk Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst Bond van Nederlandse Architecten (BNA).

Het Arbitrage-Instituut Bouwkunst kent een College van Arbiters; deze arbiters worden voor de duur van telkens 3 jaren benoemd door het curatorium. De samenstelling van het College van Arbiters is opgenomen in dit verslag.

Groningen, 31 december 2005

Kerngegevens 2005

In het verslagjaar 2004 werd een scherpe daling in het aantal zaken geconstateerd namelijk van 75 in 2003 naar 49.

In 2005 was het aantal ingekomen zaken 50.

Het gemiddelde belang van de zaken is stijgende; het aantal zaken dat de inzet van 3 arbiters vraagt is thans bijna gelijk aan het aantal dat door 1 arbiter wordt berecht.

Hierna volgen de belangrijkste gegevens van het verslagjaar 2005.

Ter vergelijking zijn de gegevens uit 2004 opgenomen.

<u>Aantal zaken.</u>	2005	2004
Geschillen aanhangig op 1 januari	80	89
Geschillen aanhangig gemaakt in	<u>50</u>	<u>49</u>
	130	138
Zaken afgewikkeld in	<u>52</u>	<u>58</u>
Aanhangig per 31 december	78	80

Arbiters kunnen eerst dan een beslissing geven wanneer zij daartoe bevoegd zijn. Dat zal het geval zijn wanneer partijen een akte van compromis gesloten hebben dan wel het arbitraal beding van toepassing is, zoals opgenomen in een van de Standaardvoorwaarden.

De bevoegdheid blijft een regelmatig terugkerend twistpunt in de procedures.

In het merendeel van de zaken waarin de bevoegdheid ter discussie gesteld wordt, blijken de Standaardvoorwaarden vernietigbaar omdat deze bij het aangaan van de overeenkomst niet ter hand gesteld zijn aan de opdrachtgever. Voor de toepasselijkheid van algemene voorwaarden, waartoe de SR gerekend worden, en het arbitraal beding, is nu eenmaal vereist dat de opdrachtgever daarvan kennis heeft kunnen nemen.

Ook in dit verslagjaar werden weer relatief veel zaken ingetrokken. Kennelijk zien veel partijen kans toch nog een regeling in der minne te bereiken zonder dat de tussenkomst van arbiters noodzakelijk was. Een aantal zaken werd tijdens de mondelinge behandeling geschikt.

<u>Wijze van afwikkeling van zaken</u>	2005	2004
Vonnis/schikkingsvonnis	33	33
Onbevoegdverklaring (uitspraak)	1	3
Bindend advies	1	1
Ingetrokken	17	21

(N.B. de ingetrokken zaken spelen in de navolgende overzichten geen rol meer.)

<u>Hoedanigheid eiser</u>	2005	2004
---------------------------	------	------

De geschillen werden aanhangig gemaakt door

- architect	23	20
- opdrachtgever	12	17

<u>Oorsprong van de zaak</u>	2005	2004
------------------------------	------	------

Aan de procedures lagen de volgende regelingen ten grondslag:

SR 1997	30	26
SR 1988	2	3
Akte van compromis	2	8
RVOI	1	-

Het blijkt dat 9 jaar na dato van de invoering van de SR 1997 nog altijd procedures gegenereerd worden door de SR 1988. Het aantal neemt thans wel snel af.

<u>Belang van de zaken</u>	2005	2004
----------------------------	------	------

De hoogte van door architecten, zowel in conventie als in reconventie, gevorderde bedragen beliep

tot €12.500,--	6	6
van €12.500,-- tot €25.000,--	5	4
van €25.000,-- tot €50.000,--	2	3
van €50.000,-- tot €125.000,--	7	4
van €125.000,-- tot €375.000,--	5	2
vanaf €375.000,--	-	1
verklaring voor recht	-	-

Opdrachtgevers als eisers, zowel in conventie als in reconventie

tot €12.500,--	3	6
van €12.500,-- tot €25.000,--	1	1
van €25.000,-- tot €50.000,--	1	5
van €50.000,-- tot €125.000,--	4	4
van €125.000,-- tot €375.000,--	2	3
vanaf €375.000,--	1	1
verklaring voor recht	2	-

<u>Resultaat van de procedures</u>	2005	2004
------------------------------------	------	------

Toegewezen (zowel in conventie als in reconventie)

tot €12.500,--	10	11
van €12.500,-- tot €25.000,--	4	2
van €25.000,-- tot €50.000,--	4	3
van €50.000,-- tot €125.000,--	4	7
van €125.000,-- tot €375.000,--	1	-

vanaf €375.000,--	-	-
verklaring voor recht	1	-
Afgewezen/onbevoegd	7	11
Vaststellingsovereenkomst	4	3

Aantal arbiters

Zaken met een belang onder €60.000,-- worden in de regel door 1 arbiter berecht; met een belang boven €60.000,-- door 3 arbiters.

	2005	2004
Het aantal door 1 arbiter gewezen vonnissen beliep	19	24
Het aantal door 3 arbiters gewezen vonnissen beliep	16	13

Looptijd van de zaken

Met betrekking tot de duur van de in de loop van 2004 afgewikkelde zaken, gerekend vanaf de dag der indiening van de zaak tot en met de dag van het depot van het vonnis, gelden de volgende aantallen:

	2005	2004
tot en met 9 maanden	8	8
10 tot en met 12 maanden	4	5
13 tot en met 16 maanden	5	13
17 tot en met 20 maanden	5	3
21 (of meer) maanden	12	7
Spoedarbitrages	1	1

Hoewel het streven blijft de gemiddelde looptijd van de zaken terug te dringen, blijkt dat toch moeilijk. De raadslieden van partijen zijn over het algemeen ruimhartig in het verlenen van extra uitstel aan elkaar, waardoor er toch nog steeds zaken uitlopen.

Ook worden zaken verlengd doordat tijdens en na de mondelinge behandeling nog stukken worden uitgewisseld en zelfs een tweede mondelinge behandeling plaatsvindt. Ten opzichte van vorig jaar is helaas geen verbetering waar te nemen.

Arbitragekosten

De kosten van de procedures die in het verslagjaar werden afgewikkeld beliepen:

	2005	2004
minder dan €2.000,--	7	10
van €2.000,-- tot €4.000,--	1	1
van €4.000,-- tot €5.000,--	5	4
van €5.000,-- tot €7.500,--	7	7
van €7.500,-- tot €12.500,--	7	8
vanaf €12.500,--	8	7

Evenals voorgaande jaren werd onderzocht of er een zekere relatie bestaat tussen de hoogte van het procesbelang en de kosten van de procedure. Die relatie blijkt niet te bestaan; gebleken is dat iedere zaak een daarvoor te individueel karakter heeft. Het komt zelfs voor dat de kosten het procesbelang overtreffen. Overigens worden partijen hierover reeds bij het begin van de procedure door het secretariaat voorgelicht; dat weerhoudt partijen er niet van om toch de procedure tot het eind te voeren.

Het aantal complexere zaken met grotere financiële belangen neemt toe en daardoor komen verhoudingsgewijs ook de kosten op een hoger niveau.

Samengevoegde zaken

Zowel op grond van de wet – artikel 1046 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – als op grond van gelijklopende bepalingen in Statuten en Reglementen van verschillende arbitrage-instellingen in de bouw is het mogelijk om te komen tot samenvoeging van procedures die een zekere verwantschap met elkaar hebben.

Zo werden ook in 2005 weer zaken samengevoegd die dienen voor het Arbitrage-Instituut Bouwkunst en Raad van Arbitrage in de Bouw en/of de Commissie van Geschillen van het KIVI. Aldus oordeelt één scheidsgerecht over geschillen tussen opdrachtgever, aannemer, architect en/of adviseur, hetgeen een uniforme rechtspleging ten goede komt. De zaken zijn over het algemeen complex van aard. De samenvoeging voorziet duidelijk in een behoefte.

	2005	2004
Samengevoegde zaken	3	5

Mogelijkheid van kennisname van vonnissen

Belanghebbenden wordt door tussenkomst van de secretaris de gelegenheid geboden kennis te nemen van vonnissen van het Arbitrage-Instituut Bouwkunst, voor zover niet gepubliceerd in het tijdschrift Bouwrecht, Actualiteiten Bouwrecht, Tijdschrift van Arbitrage of andere publicaties.

Website

Het Arbitrage-Instituut Bouwkunst heeft sinds 2001 een website (www.arbitrageinstituutbouwkunst.org) die informatie verstrekt over de doelstelling en werkwijze van het Instituut. Het is mogelijk via de site het arbitragereglement te "downloaden". Gebleken is dat van de site regelmatig gebruik gemaakt wordt.

Jaarvergadering curatorium en (oud)arbiters

De jaarlijkse vergadering van Curatorium en (oud) arbiters vond plaats op 18 november 2005 te Amsterdam in het Passagiers Terminal waarna een rondleiding volgde in het Muziektheater aan het IJ; een waar audiovisueel spektakel op zichzelf.

In de vergadering werd afscheid genomen van ir. H.J.M. Bekker die door de voorzitter werd bedankt voor zijn jarenlange voortreffelijke inzet als arbiter.

Vermeldenswaardige onderwerpen in de vergaderingen van het curatorium

Het Curatorium kwam dit jaar regelmatig bijeen. In de vergaderingen werd uitvoerig ingegaan op de omstandigheid dat met ingang van 1 januari 2005 door de BNA De Nieuwe Regeling 2005 aan architecten en opdrachtgevers is gepresenteerd. De Nieuwe Regeling verwijst – anders dan de SR 1997 en zijn voorgangers – niet meer naar het Arbitrage-Instituut Bouwkunst voor de berechting van geschillen. Hoewel De Nieuwe Regeling 2005 nog niet breed wordt gehanteerd, houdt het Curatorium er wel rekening mee dat het gebruik van de SR in de toekomst afneemt zodat op termijn de bron voor de door het instituut te behandelen zaken opdroogt. In verband daarmee is besloten de mogelijkheid van fusie met de Raad van Arbitrage voor de Bouw te onderzoeken. Gesprekken met het bestuur van de inmiddels qua juridische structuur vernieuwde Raad zijn inmiddels gaande.

Het Curatorium nam afscheid van mevrouw mr. M.M.T. Philippi die vele jaren de Minister van VROM vertegenwoordigde. Het Curatorium is haar veel dank verschuldigd voor de uitstekende wijze waarop zij de belangen van het Arbitrage-Instituut binnen het Ministerie heeft behartigd.

Mevrouw Philippi werd opgevolgd door mevrouw mr. M.P. Schooten. Na jarenlang het voorzitterschap van het Curatorium op voortreffelijke wijze te hebben ingevuld droeg mevrouw mr. A.A.M. Evers dit over aan de heer C.M.J.G. Spanjers.

Arbiters en secretarissen

In het verslagjaar was de lijst van arbiters en secretarissen als volgt samengesteld:

Drs. C. Bokx ing.	Vlaardingen	Voorzitter, bouwondernemer
Ir A. Eden	Den Haag	Plv. Voorzitter, Architect Rijksgebouwendienst
Ir H.J.M. Bekker	Den Bosch	Oud dir. sectie Beheer en Exploitatie gemeente Den Bosch
M.P.S. van Berkel	Enschede	Interieurarchitect
Mr J.R. Branbergen	Amsterdam	Vice-President rechtbank Amsterdam
Mw Ir G. Bolt-Schellenberg	Heemstede	Architect
H.L. Egberts	Hilversum	Architect
Mr dr H.A. Groeneveld	's-Gravenhage	Directeur Stichting Bureau Architectenregister
Ir A.N.M.M. van Hout	Molenschot	Architect
Ir J.J. Huis in 't Veld	Oisterwijk	Senior Adviseur Bouwkunde, Gemeente Den Bosch
Ir P.L.M. van Hulten	Zoetermeer	Architect Rijksgebouwendienst
Ir J.G. Hulsbergen	Arnhem	Constructeur
Mr J.G.J. Janssen	Amsterdam	Advocaat
Ir A.J.M. Lisman	Zeist	Bouwondernemer

Ing. H.J. Schras	Rotterdam	Architect
Ir M. Schutten	Leeuwarden	Architect
Mr ir J.J.W.M. Smeets	Merkelbeek	Architect
J. Timmer	Scheemda	Architect
A.M.H. Vandenbergh	Heerlen	Architect
J. Vink	Bergambacht	Bouwondernemer
E.A. de Vrijer	Puttershoek	Interieurarchitect
Ir J.J. de Waal Malefijt	Maastricht	Adviseur Overheden
D.W. van Zoelen	Utrecht	Bouwondernemer
Ir H.G. Zwart	Drachten	Architect
Mr M.A.P.H. Randag	Groningen	secretaris, advocaat
Mr J.A.G. van Eimeren	Nieuwegein	plv. secretaris, secretaris Raad van Arbitrage
Mr J.D. Leerink	Groningen	plv. secretaris, advocaat
Mr Y.R.R.R. de Mul	Hilversum	plv. secretaris, secretaris Raad van Arbitrage
Mr drs. M. Kremer	Groningen	plv. secretaris, advocaat

Curatorium

In het verslagjaar was het curatorium als volgt samengesteld:

C.M.J.G. Spanjers	Amsterdam	Voorzitter, interieurarchitect
Mw mr M.M.T. Philippi	's-Gravenhage	Vice-voorzitter, Ministerie VROM
in september 2005 opgevolgd door		
Mw mr. M.P. Schooten	Ede	Juridisch adviseur, Ministerie VROM
Mw mr A.A.M. Evers	Amsterdam	Staflid bureau BNA
Ir J.G.C. Vegter	Leeuwarden	Architect
Mr Ir A. de Groot	Utrecht	Advocaat/architect
J.H. Lam	Vught	Bouwondernemer
Ing. B.G.J. Kempink	Almere	namens bestuur Aedes

Secretaris-penningmeester:

Mr M.A.P.H. Randag	Groningen	Advocaat
--------------------	-----------	----------